

Nota van beantwoording zienswijzen Zonnepark Duurkenakker

Zienswijze 1 (17 mei 2019)			
<i>Reactienummer</i>	<i>Samenvatting zienswijze</i>	<i>Reactie</i>	<i>Wijziging besluit</i>
1.	De woning ligt hoger en kijkt neer op het park. Daarom zal er weerkaatsing ontstaan in de huiskamer en slaapkamers.	Het zonnepark ligt ruim 300 meter ten noorden van de woningen aan de Duurkenakker en ruim 500 meter ten noorden van de woning van indiener van de zienswijze. Er zal geen sprake zijn van reflectie van zonlicht op de woningen door toedoen van het zonnepark. Ten eerste vanwege de fysieke ligging van woning en zonnepark: bij een oost-west opstelling van de zonnepanelen met een zeer lage hellingshoek van ~10 graden zou er alleen reflectie kunnen optreden als de zon in het noorden zou staan. Ten tweede is ook vanuit de woning van de indiener het zonnepark niet, of heel beperkt, zichtbaar. Langs de zuidrand van het zonnepark wordt immers beplanting geplaatst waardoor op ecologisch waardevolle wijze het zonnepark aan het zicht wordt onttrokken (zie landschapsplan).	Nee.
2.	Door het zonnepark, de windturbines en de stikstoffabriek verliest het gebied het landelijk karakter en wordt de woonomgeving industrieel gebied.	De ontwikkelingen zijn van zodanige aard en/of vinden plaats op een zodanige afstand van de woning van indiener, dat zij onvergelijkbaar zijn met een industrieterrein. Het landschap in Nederland veranderd continue, ook in de omgeving van de Duurkenakker. Dit is onvermijdelijk en een normaal maatschappelijk verschijnsel. Het gebied ten noorden van Duurkenakker was tot 2016 in het provinciaal omgevingsplan aangewezen als zoekgebied voor bedrijventerreinen en was dit gebied in de Bedrijventerreinenvisie Veendam/Menterwolde, vastgesteld in 1999, ook aangewezen als toekomstig bedrijventerrein. Door het rijk zijn voor de vestiging van een stikstoffabriek en twee windturbines, deel uitmakende van Windpark N33, z.g. rijksinpassingsplannen vastgesteld. De afstand van de stikstoffabriek tot de woningen aan Duurkenakker is meer dan twee kilometer, de afstand tot de dichtstbijzijnde windturbine meer dan een kilometer. De afstand tot de woning van indiener is nog groter. De stikstoffabriek is het enige element in de polder, waar van een bedrijfsgebouw kan worden gesproken. .	Nee.
3.	Er ontstaat een nog grotere verkeersdrukte, waardoor de toegang tot het eigen perceel wordt beperkt.	Tijdens de bouwwerkzaamheden voor het zonnepark zal er sprake zijn van een beperkt aantal extra verkeersbewegingen. Deze verkeersbewegingen hebben geen betrekking op de exploitatie van het zonnepark, maar enkel aan de realisering daarvan. Deze verkeersbewegingen blijven bij de beoordeling van de aanvraag	Nee.

		buiten beschouwing en worden bovendien acceptabel geacht. Na realisatie van het park veroorzaakt het park in principe geen verkeer. Het huidig landbouwverkeer is intensiever.	
4.	Er ontstaan regelmatig lange files.	Zie de beantwoording onder 3.	Nee.
5.	De woning zal in waarde dalen.	In artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is geregeld dat iemand die schade lijdt als gevolg van - kort gezegd - een planologische wijziging, recht heeft op de vergoeding van planschade. De Wro bepaalt onder welke voorwaarden men voor planschade in aanmerking komt. Omdat het hier gaat om een wettelijk recht, is er geen basis om bij de beoordeling van een aanvraag om omgevingsvergunning met dit aspect rekening te houden.	Nee.
Zienswijze 2 (18 mei 2019)			
1.	De indieners zijn niet meegenomen in de aanvraag.	Bij de behandeling van een aanvraag is de gemeente niet verplicht om de omwonenden actief bij de aanvraag te betrekken. De ontwerpbesluiten worden ter inzage gelegd, zodat iedereen daarop kan reageren.	Nee.
2.	De zuidpunt is vervallen, maar omvang van het park is 50 ha gebleven. Hoe kan dat?	Slechts bij de tijdelijke vergunning was sprake van plaatsing van zonnepanelen in de zuidpunt. Na indiening in december 2017 is de aanvraag op dit punt niet gewijzigd. Het plan bestaat uit ongeveer 41 ha zonnepark en 110 ha voor de landschappelijke inpassing etc., de windturbine, open ruimte voor wegen en dijkverzwaring.	Nee.
3.	Waar is de berekening van de waarde van de aangeboden zonnepanelen door Sunvest op gebaseerd?	Het gaat hier om een aanbod van de aanvrager aan omwonenden. De gemeente is daar niet van op de hoogte.	Nee.
4.	Bij een dijkdoorbraak zullen de zonnepanelen onder water komen te staan.	De economische overwegingen van de aanvrager van het park kunnen geen deel uitmaken van de afweging die de bevoegde organen moeten maken. Kennelijk is het risico niet zo groot dat de aanvrager geen dekkende exploitatie mogelijk acht.	Nee.
5.	Landbouwgronden moeten als zodanig bestemd blijven. Door de zonnepanelen wordt het voor de landbouw moeilijker om aan maatschappelijke en markteisen te voldoen.	Overheden in Nederland, waaronder gemeenten, dienen op dit punt een maatschappelijke afweging te maken tussen milieubelangen enerzijds en landbouwbelangen anderzijds. Vanuit klimaatoverwegingen is het nodig opwekking van groene stroom met zonnepanelen te realiseren. Daarbij gaat het om zo'n grote energiebehoefte dat het onvermijdelijk is om een deel van de benodigde zonnepanelen op landbouwgronden te plaatsen. Dit dient altijd zorgvuldig afgewogen te worden en dat is in dit geval gedaan door provincie en gemeente	Nee.
6.	In plaats van op agrarische gronden zou eerst naar plaatsing op daken, geluidswallen en bedrijventerreinen gekeken moeten worden.	Zie de beantwoording van onderdeel 5,	Nee.
7.	Door het zonnepark bereiken zonlicht en water de grond nauwelijks meer. De effecten daarvan	Water loopt van de panelen in de bodem en blijft daardoor in het gebied. Er zal tussen de zonnepanelen een zekere ruimte worden gelaten. De ruimte tussen	Nee.

	kunnen groot zijn.	de zonnepanelen is nodig voor het onderhoud aan de panelen en voor het maaien of begrazen van het tussenliggende gras. De grond onder de panelen zal enigszins verarmen maar dat heeft geen blijvende gevolgen voor de kwaliteit van de grond zelf.	
8.	Door hinderlijke schittering kunnen het autoverkeer op de N33 en het treinverkeer in gevaar worden gebracht.	Reflectie van zonlicht op de N33 zal zeer beperkt zijn vanwege de flauwe hellingshoek van ~10 graden, de ligging achter de dijk langs het kanaal, de relatief grote afstand tussen zonnepark en N33 (waardoor de reflectie van voren komt maar van opzij) en de haag die langs het zonnepark wordt geplaatst. Dezelfde argumenten gelden deels voor de situatie m.b.t. de spoorlijn waarbij bovendien sprake is van een bomenrij langs de Gasunieweg	Nee.
9.	De panelen zullen zichtbaar zijn vanaf de N33.	De zonnepanelen zullen beperkt zichtbaar zijn vanaf de N33 (zie ook antwoord bij onderdeel 8). Bovendien hoeft het zonnepark niet volledig onzichtbaar gemaakt te worden. Het mag zichtbaar zijn.	Nee.
10.	De combinatie van slagschaduw van de windturbines en schittering van de zonnepanelen zullen het verkeer parten spelen.	Slagschaduw is, voor zover bekend, geen probleem voor het voorbijrijdend verkeer en heeft overigens ook geen relatie met het zonnepark. Zie verder de beantwoording onder 8.	Nee.
11.	De slagschaduw van de windturbines heeft een ongunstig effect voor de opbrengst van de zonnepanelen.	Zie de beantwoording onder 4. Kennelijk is de schaduwshade die mogelijk optreedt niet zo groot dat de aanvrager geen dekkende exploitatie mogelijk acht.	Nee.
12.	Waarom is de bouwhoogte 2,0 - 2,50 m, terwijl gesprekken met de markt hebben opgeleverd dat 1,80 m technisch haalbaar is?	Volgens de aanvraag wordt de hoogte van de panelen maximaal 2,2 m boven het maaiveld. Een lagere hoogte is niet aangevraagd en kan niet worden afgedwongen. De landschappelijke inpassing is toegesneden op deze bouwhoogte. In de omgevingsvergunning zal een voorschrift met de maximale bouwhoogte worden opgenomen.	Ja.
13.	Is er een Landbouw Effect Rapportage uitgevoerd?	Wij zijn niet bekend met landbouweffectrapportages. Wellicht wordt een milieu-effectrapportage bedoeld. Zonneparken worden niet genoemd in bijlage C of D van Besluit Mer, zodat een dergelijk rapport niet is vereist.	Nee.
14.	Is er onderzoek gedaan naar de stapeling van straling van de omvormers en het verdeelstation in Meeden?	Wij zijn niet bekend met mogelijke cumulatieve effecten van omvormers en verdeelstations, nog daargelaten dat een dergelijk effect niet van planologische aard is. Overigens veroorzaken omvormers geen straling van betekenis en zullen de cumulatieve effecten met het trafostation in Meeden op 4 km afstand nihil zijn.	Nee.
15.	Door de schaduwwerking van de panelen zal een wildgroei van schadelijke gewassen ontstaan. Welke gevolgen zijn er voor dieren? Is daar onderzoek naar gedaan?	In het beheerplan is het onderhouden van het park uiteengezet. Er zal tussen de zonnepanelen een zekere ruimte worden gelaten. De ruimte tussen de zonnepanelen is nodig voor het onderhoud aan de panelen en voor het maaien van het tussenliggende gras. Het terrein kan zo onderhouden worden dat het onkruid in het gebied geen zodanige omvang zal aannemen dat de omgeving daarvan hinder zal	Nee.

		<p>kunnen ondervinden. Het beheerplan vormt onderdeel van de aanvraag en de exploitant van het zonnepark zal zich moeten houden aan de daarin beschreven onderhoudsmaatregelen.</p> <p>De gevolgen voor dieren zijn onderzocht in de ruimtelijke onderbouwing (pagina 32 en 33). Er zijn geen sporen van beschermde grondgebonden zoogdiersoorten aangetroffen. Voor de in het gebied voorkomende reeën en hazen zijn in- en uitgangen in het hekwerk voorzien. Om ook doorgang van de kleine zoogdieren mogelijk te maken wordt er een open ruimte van 10 cm onder het raster van het hekwerk gerealiseerd. Verder zijn er geen negatieve gevolgen te verwachten voor reptielen, amfibieën, vogels en vleermuizen.</p>	
16.	De bewoners van de Duurkenakker zijn geconfronteerd met meer ontwikkelingen. Genoeg is genoeg.	<p>Dat in de woonomgeving van veranderingen hebben plaatsgevonden of zullen gaan plaatsvinden is wel duidelijk,</p> <p>Het gemeentebestuur heeft begrip voor dit argument en heeft met alle betrokken instanties besproken en een zorgvuldige afweging gemaakt van alle relevante aspecten,, maar dit doet niet af aan de planologische afweging voor het zonnepark. Het zonnepark is planologisch goed inpasbaar en is bovendien op een afstand van meer dan 300 meter vanaf de woningen Duurkenakker gelegen.</p>	Nee.
17.	Verzocht wordt om strengere voorschriften aan de vergunning te verbinden.	Het is niet duidelijk welke voorschriften de indiener opgenomen wil hebben. Daarom kan hier niet op worden gereageerd.	Nee.
Zienswijze 3 (20 mei 2019)			
1.	In de aanvraag staan verkeerde kadastrale percelen vermeld.	De aanvraag is ingediend op 24 december 2017. De kadastrale verkaveling is sindsdien gewijzigd. Gelet op de aanvraag en de bijbehorende tekeningen is het duidelijk op welke percelen de aanvraag betrekking heeft. In de omgevingsvergunning zullen de percelen met de actuele perceelaanduidingen worden opgenomen. Van zuid naar noord gaat het om: MTD01 - A 1649, 1645, 1631, 1633 en 1634.	Ja.
2.	In de ontwerp-omgevingsvergunning en in de ruimtelijke onderbouwing staan verkeerde kadastrale percelen vermeld.	Zie de beantwoording onder 1.	Ja.
3.	Het Landelijk inpassingsplan Energiepark Duurkenakker is aangepast nadat de gemeente de verklaring van geen bedenkingen (vvgb) heeft gegeven. Is dit toegestaan?	De gemeenteraad moet, alvorens de omgevingsvergunning kan worden verleend, een vvgb afgeven. De ontwerp-vvgb is ter inzage gelegd, zodat een ieder een zienswijze kan indienen. Deze stap maakt het mogelijk dat bepaalde nieuwe of nog niet bekende feiten en omstandigheden alsnog kunnen worden verwerkt in de besluitvorming. Bij de besluitvorming over de definitieve vvgb houdt de raad rekening met de daartegen ingediende zienswijzen. Eventuele wijzigingen van de aanvraag, mits deze van ondergeschikte aard zijn, kunnen dan worden verwerkt in	Nee.

		de definitieve vvgb. In dit geval gaat het om wijzigingen van ondergeschikte aard. Het Landschappelijk inpassingsplan maakt deel uit van de aanvraag. Dit plan is gewijzigd (versie maart 2019) en daarna ter inzage gelegd, samen met de andere stukken die bij de aanvraag horen. Bij de besluitvorming over de vvgb zal de raad de meest recente versies van alle rapporten betrekken. Dit geldt voor alle veranderingen die na de indiening van de aanvraag zijn doorgevoerd.	
4.	Wie heeft opdracht gegeven voor de aanpassing? De aanwonenden hadden hiervan op de hoogte moeten worden gebracht.	Zoals uit het colofon blijkt is Sunvest de opdrachtgever van het inpassingsplan. Het plan is aangevuld met actuele wijzigingen, zoals na overleg met de bewoners en het reserveren van ruimte voor dijkverzwaring Het aangepaste plan wordt ter inzage gelegd, zodat ieder daarvan kennis kan nemen. Er is geen plicht voor de gemeente om belanghebbenden van wijzigingen op de hoogte te brengen.	Nee.
5.	Waar wordt watercompensatie gerealiseerd?	In het Landschappelijk inpassingsplan is de tekst aangescherpt. Watercompensatie was al onderdeel van het plan. De huidige sloten aan de zuidzijde van het zonnepark en aan de oostzijde van de zuidpunt worden met 2-5 meter verbreed, als compensatie van demping van een sloot in het plangebied van het zonnepark.	Nee.
6.	Wordt de sloot niet meer ecologisch aangelegd?	Op verzoek van een andere aanwonende is dit deel van het Landschappelijk inpassingsplan aangepast, om overlast door insecten te voorkomen. Overigens zal het plangebied door de landschappelijke inpassing een ecologische meerwaarde krijgen ten opzichte van de huidige situatie.	Nee.
7.	Waarom zijn de afmetingen van het dwarsprofiel Zuid 1 aangepast?	In de 'oude' versie was een gemiddelde genomen ("ongeveer 400 m"). De nieuwe tekst geeft de minimale afstand weer ("ruim 300 m").	Nee.
8.	De genoemde afmetingen moeten minder vrijblijvend worden geformuleerd.	In het Landschappelijk inpassingsplan staan de hoogtes van de beplanting geformuleerd als "ong. 6-7 m" en "ong. 2 m". De hoogtes zijn voldoende duidelijk om handhaafbaar te kunnen zijn (minimaal 6 respectievelijk 2 m). In de omgevingsvergunning zal het voldoen aan het Landschappelijk inpassingsplan als voorschrift worden opgenomen.	Nee.
9.	De oevers voldoen niet meer aan de ecologische eisen die het waterschap eist.	Waterschapsbelangen kunnen niet als voorschrift worden opgenomen in een omgevingsvergunning. In deze procedure is de beoordeling beperkt tot ruimtelijke aspecten. Het waterschap stelt hieromtrent geen eisen. Aanleg vindt in overeenstemming met het waterschap plaats.	Nee.
10.	De vvgb is op basis van onjuiste gegevens afgegeven, omdat de ruimtelijke onderbouwing na terinzagelegging is gewijzigd.	De ruimtelijke onderbouwing maakt deel uit van de aanvraag. Het gemeentebestuur moet daarover een standpunt innemen. De onderbouwing is gewijzigd en daarna ter inzage gelegd, samen met de andere stukken die bij de aanvraag horen, zodat een ieder daarop kan reageren. Zie verder de beantwoording onder 3.	Nee.

11.	In de nieuwe versie van de ruimtelijke onderbouwing is opgenomen dat er een vergunningplicht geldt voor het aanleggen van wegen en kabels. Waarom is dit toegevoegd?	De ruimtelijke onderbouwing is op dit punt aangevuld, omdat dit voortvloeit uit artikel 3.6.1 van de planregels van het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Menterwolde.	Nee.
12.	Moeten er nog vergunningen voor wegen en kabels worden aangevraagd? Komen er nog meer wegen en kabels?	Alle vergunningplichtige activiteiten zijn in de aanvraag opgenomen, voor zover deze onder de Wabo vallen.	Nee.
13.	Het plangebied voldoet niet aan de veiligheidsnorm die voor de dijk geldt.	In de vormgeving van het park is rekening gehouden met de mogelijke ruimtebehoefte van een toekomstige dijkversterking. De huidige kenmerken van de dijk worden niet meegenomen bij de ruimtelijke afweging.	Nee.
14.	Op grond van de Erfgoedverordening is archeologisch onderzoek noodzakelijk. De kabels worden aangelegd op een diepte van 60 tot 100 cm.	<p>Het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Menterwolde bevat voorschriften die eisen stellen aan het aanleggen van energiekabels en -leidingen binnen de bestemming 'Agrarisch'. Op grond daarvan is een omgevingsvergunning nodig, die slechts kan worden verleend indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de cultuurhistorische en archeologische waarden.</p> <p>Het inpassingsplan Windpark N33 bepaalt daarnaast dat een klein deel van het zonnepark de dubbelbestemming Waarde - Archeologie 2 heeft. Op grond daarvan is er een vergunningplicht voor het graven van sleuven breder dan 0,4 m en dieper dan 0,3 m ten behoeve van het aanbrengen van ondergrondse transport-, energie-, telecommunicatieleidingen en funderingen, zoals hier voor het inkoopstation. De omgevingsvergunning kan enkel worden verleend indien de aanwezigheid van archeologische waarden kan worden uitgesloten, dan wel indien die waarden niet onevenredig worden geschaad.</p> <p>Er is nog geen archeologisch onderzoek gedaan. In dat kader is van belang dat het gebied waar het bouwplan betrekking op heeft, op de verwachtingskaart archeologie en cultuurhistorie van de gemeente Midden Groningen is aangeduid als 'archeologische verwachting - HOOG'. De omgevingsvergunning bevat een voorschrift om alsnog archeologisch onderzoek te doen. Dit voorschrift is voldoende om de archeologische belangen te behartigen.</p>	Nee.
15.	Het zonnepark sluit niet aan bij het stedelijk gebied, zoals de Omgevingsverordening Provincie Groningen 2016 (OPG) eist. Verder is de tijdelijke omgevingsvergunning in 2017 ten onrechte verleend.	Gedeputeerde Staten van Groningen hebben op 7 maart 2017 op grond van art. 2.42.1, tweede lid, onder 3 van de Provinciale Omgevingsverordening aangewezen als locatie voor het plaatsen van een zonnepark voor een periode van maximaal 30 jaar. De omgevingsvergunning die eerder is verleend is onherroepelijk, zodat deze nu niet meer ter discussie kan staan.	Nee.

16.	De zonnepanelen mogen volgens het bestemmingsplan niet onder een hoogspanningsleiding worden geplaatst.	Volgens de aanvraag worden er geen zonnepanelen onder de hoogspanningsleiding geplaatst. Overigens heeft Tennet toestemming gegeven voor het zonnepark, mits er een strook van 8 m onder de hoogspanningslijnen wordt vrijgehouden.	Nee.
17.	Er zijn geen bouwwerkzaamheden toegestaan rond en onder persleidingen.	Volgens de aanvraag worden er geen zonnepanelen rond of op de persleiding geplaatst.	Nee.
18.	De provincie staat geen opstelling in een punt toe, maar lijnvormige opstellingen.	In de OPG zijn geen bepalingen opgenomen over de vormgeving van zonneparken, anders dan dat een deskundige op het gebied van stedenbouw en landschapsarchitectuur de toepassing van de maatwerkmethode begeleidt. De deskundigen van de provincie hebben het plan beoordeeld en zijn akkoord met de aanvraag.	Nee.
19.	De in de aanvraag en bijlagen genoemde aantallen megawatt en hectare zijn onduidelijk.	Op grond van de aanvraag en de bouwtekeningen is de locatie waar de zonnepanelen worden gerealiseerd duidelijk. De ruimtelijke onderbouwing en het Landschappelijk inpassingsplan gaan uit van een totale oppervlakte van 50 ha. Volgens de overzichtstekening D.01 (versie 19 maart 2019) omvat het zonnepark 40,1 ha (zonnepanelen). De percelen voor de zonnepanelen, de oppervlakte ten behoeve van de windturbine (toegangsweg en opstelplaats), de ruimte gereserveerd voor eventuele dijkverzwaring en de 'groene delen' in de zuidpunt zijn tezamen 50,46 ha in omvang. Het aantal MW is voor de beoordeling van de aanvraag niet van belang, omdat alleen over de ruimtelijke kenmerken een planologische afweging kan worden gemaakt. Zie verder de beantwoording van zienswijze 2, onderdeel 2.	Nee.
20.	De rijkscoördinatieregeling is niet van toepassing.	De minister van Economische Zaken en Klimaat heeft de rijkscoördinatieregeling buiten toepassing gelaten. Daarmee wordt hetzelfde gevolg bereikt als wanneer de minister niet bevoegd zou zijn, namelijk dat de aanvraag niet gecoördineerd wordt behandeld.	Nee.
21.	Het plangebied is niet geschikt voor de plaatsing van zonnepanelen, door het kwelwater van het A.G. Wildervanckkanaal en door het risico op dijkdoorbraken. Het park is onverzekerbaar. Het is niet duidelijk wie aansprakelijk zal worden gesteld bij een dijkdoorbraak. Het is niet duidelijk of en wanneer de dijk wordt aangepakt.	Zowel de beweerde ongeschiktheid van het gebied als het risico op dijkdoorbraken zijn voor de exploitant van belang bij de afweging of er sprake is van een dekkende exploitatie. Op voorhand zijn er geen uitspraken te doen wie aansprakelijk zal worden gehouden voor waterschade, omdat dit afhankelijk is van de specifieke omstandigheden die zich in die situatie zullen hebben voorgedaan. Deze omstandigheden zijn voor de beoordeling van de aanvraag niet van belang, omdat alleen over de ruimtelijke kenmerken een planologische afweging kan worden	Nee.

		gemaakt.	
22.	Het park moet aan het zicht worden onttrokken, zowel vanaf de N33 als vanaf de Duurkenakker. De beplanting moet minimaal 7 m hoog zijn.	In de omgevingsvergunning zal het voldoen aan het Landschappelijk inpassingsplan als voorschrift worden opgenomen. Zie verder de beantwoording van zienswijze 8.	Nee.
23.	Er zijn geen duidelijke afspraken gemaakt in het beplantingsplan over de te planten soorten.	Het Landschappelijk inpassingsplan noemt een aantal soorten die aangeplant kunnen worden. Deze soorten hoeven niet in een handhaafbaar voorschrift te worden opgenomen. Zie verder de beantwoording van zienswijze 22.	Nee.
24.	Het is niet duidelijk wat de nokhoogte van de zonnepanelen wordt.	Volgens 'D02 overzichtstekening aanzicht fragmenten ProfiNRG, d.d. 19 maart 2109' is de hoogte van de totale constructie 2,2 m. Op 'tekening example sideview HABDANK, d.d. 27 -2-2017' staat de bovenkant van de panelen op 1,924 tot 2,124 m. Volgens de 'ruimtelijke onderbouwing Bugel Hajema, d.d. 21 maart 2109' is de bouwhoogte van de panelen circa 2,5 m. Voor de ruimtelijke onderbouwing is een globale maat voldoende. De maatvoering op de tekeningen valt binnen deze maat. In de doorsnede ('sideview') is een maximale maat met een marge aangegeven. De overzichtstekening bevat een hogere bouwhoogte. In de omgevingsvergunning zal een maximale bouwhoogte van 2,2 m worden opgenomen. Omdat het maaiveld naar het noorden toe afloopt zal de bouwhoogte ten opzichte van het peil (ter hoogte van de hoofdtoegang in het zuiden van het park) in een deel van het zonnepark lager zijn dan 2,2 m.	Nee.
25.	Het is niet duidelijk welk onderhoudsplan er komt.	De initiatiefnemer heeft een beheerplan ingediend. Daaruit blijkt dat de gronden die behoren bij de landschappelijke inpassing 1-2 keer per jaar zullen worden gemaaid, waarbij het maaisel wordt afgevoerd.	Nee.
26.	Er worden te weinig eisen gesteld aan de biodiversiteit.	Biodiversiteit is geen aspect waarmee bij de afweging van alle voorkomende belangen rekening gehouden kan worden.	Nee.
27.	Het is niet duidelijk wie de vergunninghouder is en wie moet worden aangesproken.	Een omgevingsvergunning geldt voor eenieder die het project uitvoert waarop zij betrekking heeft. Dit is in elk geval de exploitant, ook als die geen vergunninghouder is.	Nee.
28.	Er staat niets vermeld over het fonds voor de recycling van de panelen. Er moet worden vastgesteld hoe en door wie de recycling wordt gefinancierd.	Deze aspecten zijn voor de beoordeling van de aanvraag niet van belang, omdat alleen over de ruimtelijke kenmerken een planologische afweging kan worden gemaakt.	Nee.
29.	Er is geen rekening gehouden met de cumulatieve effecten van de veranderingen die de afgelopen	Er is zeker begrip bij het gemeentebestuur voor de bewoners van Duurkenakker en hun beleving van de vele ontwikkelingen waar zij mee zijn en worden	Nee.

	30 jaar hebben plaatsgevonden.	geconfronteerd. Het kader waaraan de ontwikkelingen worden getoetst is de goede ruimtelijke ordening, en met name het waarborgen van een goed woon- en leefklimaat. Aan de eisen die dat meebrengt kan nog steeds worden voldaan.	
30.	Indiener doet een beroep op toezeggingen van de voormalige gemeente Menterwolde (K. Boddema) dat mochten er ontwikkelingen komen ten noorden van Duurkenakker het niet meer leefbaar is voor de bewoners van Duurkenakker.	Ten tijde van de ontwikkeling van het Rail Service Centre (nu Railport) bestond het voornemen om deze uit te breiden naar het gebied ten noorden van Duurkenakker. In gesprekken die toen hebben plaatsgevonden is aangegeven dat indien dat het geval zou zijn dit gevolgen zou hebben voor het woon- en leefklimaat (bijvoorbeeld door geluidshinder). De invulling die nu aan de polder wordt gegeven leidt niet tot overlast van de aanwonenden van Duurkenakker. Alleen in de bouwfase worden zij geconfronteerd met bouwverkeer. De drie ontwikkelingen (stikstoffabriek, windturbines en zonnepark) genereren vrijwel geen verkeer.	Nee.
31.	Het is vreemd dat er pas in een laat stadium is gevraagd of er draagvlak is onder de aanwonenden. De gemeente had de aanwonenden op de hoogte moeten stellen.	Zoals in de zienswijze is vermeld heeft de initiatiefnemer in 2017 de bewoners benaderd en een voorlichtingsavond in het dorps huis in Meeden georganiseerd. De indiener heeft vertegenwoordigers destijds ook gesproken, zodat het niet duidelijk is waarom zij van mening is dat er in een laat stadium draagvlak wordt gevraagd. De gemeente is daarnaast niet verplicht de omwonenden van aanvragen op de hoogte te stellen, ook niet bij grote projecten.	Nee.
32.	Wie heeft aan Sunvest een toezegging gedaan dat de gemeente medewerking zou geven aan het park?	Het college van burgemeester en wethouders van Menterwolde.	Nee.
33.	De ontwikkeling leidt tot waardedaling van de woning. De schade is onevenredig. Indiener zal een verzoek tot uitkoop of schadevergoeding indienen.	Zie de beantwoording van zienswijze 1, onderdeel 5.	Nee.
34.	Het blijkt nu pas dat het omgevingsfonds aan de omwonenden van Duurkenakker toekomt.	Het omgevingsfonds maakt geen deel uit van de aanvraag om omgevingsvergunning en de beoordeling daarvan.	Nee.
35.	Eerst moeten er zonnepanelen op daken worden gezet.	Zie de beantwoording van zienswijze 2, onderdeel 6.	Nee.
36.	Goede landbouwgrond wordt opgeofferd.	Zie de beantwoording van zienswijze 2, onderdeel 5.	Nee.
37.	De zonnepanelen zijn desastreus voor het landschap.	Om de gevolgen voor het landschap te verminderen is een landschappelijk inpassingsplan opgesteld. Wij zijn van oordeel dat dit inpassingsplan voldoende maatregelen bevat om de gevolgen voor het landschap te verzachten.	Nee.

38.	Heel Duurkenakker zou opgekocht moeten worden. De aanwonenden zitten klem tussen de industrieterreinen.	De ontwikkelingen ten noorden van Duurkenakker leiden er niet toe dat dit gebied als een industrieterrein kan worden gezien.	Nee.
39.	Zowel de realisering van het Windpark N33 als de stikstoffabriek zijn tot stand gekomen door toepassing van de Crisis- en herstelwet. Deze wet tast de rechtspositie van burgers aan en staat op gespannen voet met Europese regelgeving. De burgers staan daarbij buiten spel.	Deze zienswijze gaat over andere aanvragen om omgevingsvergunning. De rijkscoördinatie-regeling is niet van toepassing verklaard op de aanvraag voor het zonnepark.	Nee.
Zienswijze 4 (21 mei 2019)			
1.	Het zonnepark is de zoveelste belasting waarmee de indieners de afgelopen jaren zijn geconfronteerd.	Zie de beantwoording bij zienswijze 2, onderdeel 16.	Nee.
2.	Het open karakter van de Tussenklappenpolder zal ingrijpend worden gewijzigd. Het open uitzicht van de indieners wordt beperkt tot plusminus 350 m.	Het uitzicht over de Tussenklappenpolder wijzigt. Echter door de maatregelen in het landschappelijk inpassingsplan, wordt dit planologisch aanvaardbaar geacht.	Nee.
3.	Het zonnepark zal een volstrekt industriële uitstraling hebben. Er zullen een stikstoffabriek en windturbines in het uitzicht van de indieners verrijzen.	Zie de beantwoording van onderdeel 2.	Nee.
4.	Het realiseren van de windturbines, de stikstoffabriek en het zonnepark zal onacceptabele geluids- en verkeersoverlast geven.	Deze zienswijze gaat over andere aanvragen om omgevingsvergunning. Het zonnepark produceert geen geluid. Zie voor verkeersoverlast de beantwoording van zienswijze 1, onderdeel 3.	Nee.
5.	De vegetatie onder de zonnepanelen zal afsterven.	Zie de beantwoording van zienswijze 2, onderdeel 7 en 15.	Nee.
6.	Door het absorberen van warmte zal leiden tot ongewenste opwarming van het microklimaat.	Wij zijn niet bekend met onderzoeken die wijzen op een ongewenste opwarming van het microklimaat. Zonder nadere onderbouwing van dat standpunt kan deze zienswijze niet worden afgewogen. Voor zover bekend is dit geen wezenlijk probleem.	Nee.
7.	De werkingsduur van de voorgenomen omgevingsvergunning ervaren de indieners als permanent. Zij zullen de rest van hun leven uitzicht houden op het park.	De gevolgen voor de omwonenden worden meegewogen. Zie verder zienswijze 3, onderdeel 37.	Nee.
8.	Door het geheel van ruimtelijke maatregelen	Zie de beantwoording van zienswijze 2, onderdeel 16.	Nee.

	loopt de emmer over.		
9.	De indieners ervaren door alle ontwikkelingen een flinke daling van de waarde van hun woningen en een forse daling van hun woongenot.	Zie de beantwoording van zienswijze 1, onderdeel 5.	Nee.
10.	De indieners begrijpen niet waarom het zonnepark niet aansluitend aan stedelijke bebouwing is gerealiseerd.	Zie de beantwoording van zienswijze 3, onderdeel 15.	Nee.
11.	De indieners zijn van mening dat, als de gemeente vindt dat het gebied al een industrieel karakter heeft, zij gecompenseerd moeten worden, nu in het verleden de toezegging is gedaan dat bij realisering van de industriële ontwikkeling de woningen zullen worden gekocht door de gemeente.	Zie de beantwoording van zienswijze 3, onderdeel 30..	Nee.
Zienswijze 5 (21 mei 2019)			
1.	Indiener krijgt te maken met ontwikkelingen die een belasting voor de omgeving tot gevolg hebben en vraagt begrip voor haar situatie. Zij verzoekt af te zien van het voornemen om een omgevingsvergunning te verlenen.	Zie de beantwoording van zienswijze 2, onderdeel 16	Nee.
Zienswijze 6 (21 mei 2019)			
1.	De aanwonenden hebben geen invloed gehad op het conceptontwerp.	Zie de beantwoording van zienswijze 3, onderdeel 4.	Nee.
2.	De reactie op het conceptontwerp die door de indieners op verzoek van de aanvrager is gegeven is genegeerd.	Zie de beantwoording van zienswijze 3, onderdeel 4.	Nee.
3.	Door de realisering van een ecologisch beheerd gebied verwachten indieners overlast en schade door vliegen. Uit het rapport van Bügel Hajema blijkt niet dat de aanwezigheid van een paardenhouderij bekend is.	Zie de beantwoording van zienswijze 3, onderdeel 6.	Nee.
4.	Ook zal er giftig onkruid kunnen overwaaien naar het terrein van de indieners. Daarom zal het nodig zijn gif te spuiten, wat slecht is voor het milieu en veel geld kost. Ook de bladeren van bomen en	De eventuele aanwezigheid van bepaalde soorten planten en bomen maakt geen deel uit van de planologische afweging. De soorten die in het Landschappelijk inpassingsplan worden gesuggereerd staan niet bekend als gevaarlijk voor paarden. Vanuit het burendrecht kunnen belanghebbenden met elkaar afspraken maken over	Nee.

	struiken kunnen giftig zijn.	de soorten die zullen worden aangeplant, zodat met de aanwezigheid van de paardenhouderij rekening kan worden gehouden.	
5.	De bomenhaag zal naar verwachting niet voldoende zijn om zicht te ontnemen. De indieners vrezen schittering van de panelen.	Zie de beantwoording van zienswijze 1, onderdeel 1.	Nee.
6.	Het is beter om het park 50 m naar het noorden te verplaatsen. De weidsheid blijft dan meer behouden. Er kan een bredere haag worden aangelegd en de sloot kan dan op korte afstand voor het park langs lopen. Er is geen overlast meer van onkruid, vliegen, schittering en bladeren.	De afstand tot woningen is nu reeds mer dan 300 meter. Ontwikkelaar zal maatregelen moeten treffen om te voorkomen dat de geschetste overlast ontstaat. Zie de beantwoording van zienswijze 3, onderdeel 37.	Nee.
7.	De omwonenden moeten zo min mogelijk overlast ondervinden van het zonnepark.	Wij ondersteunen dit standpunt. Met name door de zorgvuldige landschappelijke inpassing wordt bereikt dat de gevolgen voor de omwonenden beperkt blijven. Verder heeft de aanvrager naar aanleiding van het overleg met omwonenden het plan op onderdelen aangepast.	Nee.